

TÜRKİYE ARI YETİŞTİRİCİLERİ MERKEZ BİRLİĞİ

TÜRKİYE ARI YETİŞTİRİCİLERİ MERKEZ BİRLİĞİ

KURULUŞU GÖREVLERİ VE ÇALIŞMALARI

Ülkemiz 8.1 milyon arılı kovan, 114 bin ton bal üretimi ile Dünya da ikinci sırada yer almaktadır. Bu kadar önemli ve gelişmekte olan sektörün önünün açılması ve kurumsal bir muhatabının olması amacıyla 10 Mart 2001 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan 4631 sayılı “Hayvan Islah Kanununa” istinaden 2003 yılında kuruluşunu tamamlayan Türkiye Arı Yetiştiricileri Merkez Birliği (TAB), 79 ilde toplam 72.048 üye ile Türkiye’de arı ve arıcıların temsil edildiği ve faaliyetlerini sürdüren tek sivil toplum kuruluşudur. Tüm arıcılar, 2009 yılından bu yana TAB ile Tarım ve Orman Bakanlığı’nın ortak programı olan Arıcılık Kayıt Sistemine kayıtlıdır ve izleme sistemiyle takip edilmektedir. TAB, ilgili bakanlıklar ve üniversiteler ile birlikte çalışıp, ortak projeler yürütmeyi ilke edinmiştir. Ülkesel arıcılık politikaları; TAB, kamu, üniversiteler ve sektör paydaşlarının iş birliği ile belirlenmektedir.

Arı Yetiştiricileri Birliği, Bakanlık tarafından arıcıların örgütlenmesi ve çağdaş dünya arıcılığına uyum sağlaması, arıcıların bilgi ve bilinç düzeylerinin yükselmesi, üretimde verimliliğin artırılması için desteklenmiş ve desteklenmekte olan bir kurumdur. İlgili bakanlıklar ve üniversiteler ile birlikte çalışıp, ortak projeler yürütmeyi ilke edinmiştir. Ülkesel arıcılık politikaları; Bakanlık ve TAB öncülüğünde, kamu, üniversiteler ve sektör paydaşlarının iş birliği ile belirlenmektedir.

Ülkesel arıcılık politikaları; Bakanlık ve TAB öncülüğünde, kamu, üniversiteler ve sektör paydaşlarının iş birliği ile belirlenmektedir. Özellikle son yıllarda **arı ıslahı, toplu varroa mücadelesi, sözleşmeli arıcılık, Tarsim, Neonicotinoid grubu pestisitlerin yasaklanması gereğini bilimsel olarak ortaya koymak, polinasyonun önemini her alanda duyurmak, her hafta Arıcılık özelinde ulusal televizyon programı yaparak hem güncel gelişmeleri arıcılara aktarmak hem de bilim insanları ile eğitici içerikler üreterek yetiştiricilerin bilgi düzeylerini geliştirmek** ve diğer birçok alanda çalışmaları her türlü takdirin üzerindedir. Birlikler kurulduğu günden bugüne değin pek çok başarılı çalışmaya imza atmış ve kısa zamanda Türk tarımı içerisindeki yerini pekiştirmiştir. Bu durumun en önemli göstergesi de Dünya Arıcılar Birliğinin organizasyonu olan 45. Apimondia Kongresi 2017 yılında İstanbul’da organize edilmiş ve ülkemizi çok iyi seviyede temsil ederek dünya çapında ses getirmiş olmasıdır.

TÜRKİYE ARI YETİŞTİRİCİLERİ MERKEZ BİRLİĞİ

Arıcılığın meslek olarak kabul edilmeyişi sebebiyle, TAB olarak 2019 yılında çalışmalarına başlamış ve 25.10.2020 tarih itibariyle arıcılık resmi meslek statüsüne kavuşturulmuştur. 25.10.2020 tarihi öncesi AKS ye kayıtlı, sadece Türkiye Arı Yetiştiricileri Merkez Birliği bünyesinde bulunan İl Birliklerine üye arıcılar doğrudan ustalık belgesine denklik alacaktır.

Türkiye arıcılığında, 1960'lı yıllardan 2000'li yıllara kadar koloni sayısı yaklaşık 3.5 milyon sayısına ulaşmıştır. Buna karşılık ormanlık, çayır ve mera alanlarının azaldığı, ülke topraklarının büyük bir kısmının erozyona uğradığı da bilinmektedir. Moleküler tarım uygulamaları ve pestisit kullanımının artması bal arılarının yararlandığı nektar kaynaklarının azalmasına neden olmuştur. Bu durum neticesinde koloni verimliliğinde düşüşler yaşanmış ve gezginci arıcılıkta artışlar gerçekleşmiştir. Ayrıca yurtdışından kaçak ana arı girişi arı hastalık ve zararlılarının görülme sıklığını arttırmıştır.

Ülkemizde arıcı ve koloni sayısının devamlı artması, Anadolu'da ve kırsal alanlarda yığılmalara ve karmaşalara neden olarak çeşitli sorunları beraberinde getirmiştir. Bunun yanında kamuda arıcılıkla ilgili kurum ve kuruluşların ülke arıcılığının sorunlarını çözmekte yetersiz olması, yeterli donanıma sahip personel yetersizliği, özel kuruluşların sektörün sadece arı ürünlerinde paketleyici rolü ile kalmaları, arıcılıkta sürdürülebilirliğinin korunması noktasında zafiyetlere yol açmaktadır. Tüm bu sorunların çözüme kavuşturulması ve Bakanlığın sahada daha etkin olması için Birlikler çatısı altında üreticiler örgütlenmiştir.

TAB'ın Faaliyetleri

Uluslararası arıcılık özelinde sivil toplum kuruluşlarıyla iş birliğinin yanı sıra TAB, Dünya Arıcılar Birliği olan Apimodia'ya 2005 yılından buyana ülke arıcılığını uluslararası arenada temsil etmek ve hak ettiği yere taşımak amacıyla üye olmuştur. Dünya Arıcılar Birliğinin sahip olduğu Dünya Arıcılık Kongresi'ni ülkemizde gerçekleştirmek adına çalışmalar yaparak 45. Apimondia Kongresi'ni 2017 yılında İstanbul'da organize etmeye hak kazanmıştır. TAB, **Apimondia'nın** yanı sıra Slav ülkelerinin oluşturduğu diğer bir uluslararası arıcılık örgütü olan **Apislavia'nın** da üyesidir ve üye ülkeler arasında lider konumdadır.

TÜRKİYE ARI YETİŞTİRİCİLERİ MERKEZ BİRLİĞİ

Ayrıca, **Balkan Arıcılar Birliği Federasyonu, Asya Arıcılar Birliği, Apimondia Vakfı, Uluslararası Apiterapi Federasyonu, Arap Arıcılar Birliği, Avrupa Arıcılar Birliği** ve benzeri kuruluşlarla arıcılık sektörünü ilgilendiren her konuda iş birliği yapılmak suretiyle çalışmalar yürütülmektedir. TAB'ın rutin arıcılık faaliyetlerinin yanı sıra önemli projelere de öncülük yaparak dünya arıcılığında söz sahibi olacağı çalışmalar da yürütmektedir. Ayrıca TAB, Dünya arıcılığı göz önüne alındığında 110 yıl sonra örgütlenmeye başlamasına rağmen, 18 yıllık kısa bir süre içerisinde uluslararası arenada söz sahibi olmuştur.

1- Türk Çam Balı Kimliklendirme Projesi TAGEM-2015

TAB'ın ilk bal projesidir. Türkiye'de her ne kadar Ege ve Akdemiz Bölgesinde bulunan 8-10 ilde çam balı üretimi yapılıyor olsa da, üretim alanları bölgesel, üretimi ülkeseldir. Tüm illerdeki arıcılarımız üretime katılmaktadırlar. Dolayısıyla ülkesel bir baldır.

Çam Balı Projesinin Doğmasında Ana Etkenler Nelerdir? Dünya Çam Balı üretiminin %92'si ülkemizdir. Ancak; yurt dışı pazarda Avrupalıların belirlediği kriterler ile talep etmeleri üreticilerimiz adına bizim için kabul edilemezdir. Bugüne kadar da kriterler konulamamıştır. Gerek yurt içi gerekse yurt dışı standart aralıkları yoktur. Dolayısıyla üreticilerimiz suçlu duruma düşmemektedir. Dış pazarda önümüz tamamen kapatılmaktadır. C4 sorunu kendi içimizde yaratılan Avrupa'nın hiç ilgilenmediği bir sorun olarak «kalite kriteri» olarak arıcımızın karşısına çıkmaktadır. Güdümlü proje sonunda C4 'ün bir kalite kriteri olmadığı, çam ballarında C4 'ün kaldırılması gerektiği, Bölgelerimizde üretilen çam balları parmak izleri çıkartılmıştır. Dolayısıyla coğrafi tesciller yapılabilecek duruma gelmiştir. Türk Gıda Kodeksinde Türk Çam balları olarak yerini almıştır. Ülkemizdeki çalışma çerçevesinde Uluslararası standardın oluşturulması adına ISO TC-34/SC-19 komitesi 2021 toplantılarında ele alınacaktır. İnşallah uluslararası standardı da 2021-2022 yıllarında çıkartılmış olacaktır.

2. Monofloral Bal Projesi -- TAGEM (2017)

Ülkemizin sahip olduğu bu potansiyelin değerlendirilmesi, farklı monofloral balların içeriklerinin çalışılarak özelliklerinin ortaya konulması ve dünya pazarında yerini alması son derece önemlidir. Bu kapsamda, TAGEM tarafından desteklenen TAB tarafından uygulanan TAGEM-17/ARGE/13 Nolu "Türkiye'de Üretilen ve Ticari Potansiyeli Olan Monofloral Ballarda Parmak İzi Belirlenmesi" isimli bir proje gerçekleştirilmiştir.

TÜRKİYE ARI YETİŞTİRİCİLERİ MERKEZ BİRLİĞİ

Proje kapsamında Kestane, Geven, Pamuk, Ayçiçeği ve Narenciye ballarının palinolojik, kimyasal ve fiziksel analizleri tamamlanmıştır.

Proje ile ülkemizde üretilen bu monofloral balların fizikokimyasal içeriklerinin belirlenerek terapötik etkilerinin ortaya çıkarılması, kimliklendirilmesi ve coğrafi işaretlerinin belirlenerek ballarımızın uluslararası pazarda yerini alması amaçlanmıştır. Sonuç olarak ülkemizde üretilen bu monofloral balların zengin kimyasal içerikleri ile yüksek biyolojik ve antioksidan aktiviteleri ortaya konmuştur. Özellikle Kestane, Ayçiçek ve Geven ballarımız için bilimsel farkındalık oluşturularak Dünya ticaretine girmesinde zemin hazırlanmıştır. Önümüzdeki yıllarda gerek Apiterapi çalışmalarında gerekse uluslararası bal piyasasında yerini almış olacaktır.

3. Tağşişi Belirleme Projesi - TAGEM (2019)

Bu kapsamda Türkiye Arı Yetiştiricileri Merkez Birliği Destekli ‘‘Türkiye’de Üretilen ve Ticari Potansiyeli Yüksek Olan Monofloral Bal Çeşitlerinin ve Çam Balının β -Fruktofuranosidaz Aktivitelerinin, α -Amilaz ve Oligosakkarit Miktarlarının Araştırılması, Metotların Validasyonu ve Standardizasyonları’’ adlı proje gerçekleştirilmektedir. Bu proje ile balda yapılan tağşiş parametrelerin belirlenmesine yönelik yeni yöntemlerin geliştirilmesi ve tağşişin önüne geçilmesi amaçlanmaktadır.

Projemiz 2019 yılında başlamış olup hala devam etmektedir. Bu projede Türkiye’de yapılmayan ve tağşişi belirleyen 3 metodun geliştirilmesi ve valide edilmesi ve Gıda Kontrol Laboratuvarlarına metotların öğretilmesi amaçlanmakta olup balların β -Fruktofuranosidaz aktiviteleri ve oligosakkarit miktarlarının belirlenmesine yönelik çalışmalar tamamlanmış olup olumlu sonuçlar alınmıştır. Mevcut durumda α -Amilaz aktivitesinin belirlenmesine yönelik çalışmalar devam etmektedir. Bu proje ile, ülkemizde merdiven altı diye tabir edilen tüm balların analizlemeleri için metotlar geliştirilmiş olacaktır.

4. Ülkesel Islah Projesi - TAGEM (2018)

Türkiye’nin en geniş kapsamlı ‘‘Ülkesel Arı Islahı Projesini’’ Bakanlığımız TAGEM Birimi ile 2018 yılında başlatmış bulunmaktayız. Proje kapsamında; **Anadolu Arısı, Gökçeada Ekotipi, Yığılca Ekotipi, Hatay Arısı, Kırklareli Arısının** ıslah çalışmaları yapılacaktır.

TÜRKİYE ARI YETİŞTİRİCİLERİ MERKEZ BİRLİĞİ

5 bölgede başlatılan bu projemizle mevcut ırk ve ekotiplerimiz belirli karakterler yönünden ıslah edilerek koruma alanları oluşturulacak ve bölge illerimizde **ıslah merkezleri** kurulacaktır. Bölgelerde sürüler oluşturulmuş morfolojik, moleküler, fizyolojik karakterlerin tespitleri yapıp bölgelerinde koruma altına alınması sağlanacaktır. Bu projelerin sürdürülebilirliğinin sağlanması amacıyla, Hayvancılık Genel Müdürlüğümüz tarafından Islah Projelerinin sürdürülebilirliğinin sağlanması konusunda, TAB'ın koordinatörlüğünde Ulusal Islah Projesi'nin uygulanması yapılmalıdır. En temel amacımız ülkesel olarak, bölgelerimizde ıslah merkezlerinin kurulması ve damızlık üreten merkezler haline getirilmesi en temel amacımızdır.

5. Sözleşmeli Arıcılık Projesi ve DİTAP

2017 yılında İstanbul'da düzenlediğimiz 45. Apimondia Kongresi ülkemiz ballarının tanınırlığını arttırmıştır. Bu kongrede ballarımız kalitesini ortaya koymuş, iki Dünya kongresinde de ballarımız Dünya birinciliğini almıştır. Ancak genel olarak pazarlama noktasında yetersiz kalınması, üretim miktarını ve kaliteyi olumsuz etkilemektedir. Buradan yola çıkarak, TAB olarak 2017 yılında ürettiğimiz proje; **Sözleşmeli Arıcılık Modeli**'dir. Türkiye'de arıcılık işletmelerinde üretilen balların kaliteleri ile kovan başına bal verimlerinin artırılıp dünya ortalaması seviyesine çıkararak, işletmelerin kalite ve fiyat bazında rekabet edebilecek konuma getirilmesidir. Sözleşmeli arıcılık projesinin hedefi: Türkiye'de üretilen ballarda kalite yaratmaktır. Aynı zamanda tüketiciye güvenli arı ürünlerine ulaşmasını sağlanacaktır.

Tarım ve Orman Bakanının bizzat lansmanını yaptığı **Dijital Tarım Pazarı (DİTAP)** hususunda, örgütlenmenin en güzel örneğini TAB göstermiştir. Bakanlığımız bünyesinde DİTAP Sistemine Birliklerin dahil olması hususunda çalışma başlamasıyla beraber, Birliklerimiz 1 hafta içerisinde sisteme kaydedilmiş ve iller bazında duyurular başlatılmıştır. Sahada Birliklerle beraber DİTAP kısa sürede amacına ulaşacaktır. Arıcılarımızın balının pazarlanmasına katkı anlamında en hızlı çalışmayı da TAB gerçekleştirecektir.

TÜRKİYE ARI YETİŞTİRİCİLERİ MERKEZ BİRLİĞİ

6. Apiterapi Ürünleri Üretim Projesi

Ülkemizde bal dışındaki diğer arı ürünleri üretimi az miktarda olup, yaklaşık olarak yıllık 2 ton arı sütü, 3.5 ton propolis, 310 ton polen ve 10 ton arı ekmeği üretimi gerçekleştirilmektedir. Diğer arı ürünlerinin talep açığı ithalat yoluyla karşılanmaktadır. Arıcılığın en önemli girdisi olan bu hammaddeler tarım ürünü olarak değil, sanayi girdisi olarak ithal edilmektedir. Mevcut durum göz önünde bulundurulduğunda; hem iç piyasada diğer arı ürünlerine talep varken, arı ürünlerini ithal eden ülke konumunda olmak düşündürücü bir durumdur. Bunda da en önemli etken; üreticilerimizin halen arı ürünleri üretimini, modern arıcılık tekniklerinden uzak gerçekleştirmektedir. Her yıl 400-500 aile projeden yararlandırılarak, aile işletmesi olması sebebiyle yaklaşık 4000-5000 kişilik istihdam sağlanacaktır.

7. ISO (Uluslararası Standartlar Organizasyonu) Toplantıları (Fransa)

Bugüne kadar Dünya ticaretinde en büyük eksiğimiz olan, arı ürünlerimizin uluslararası tanınırlık ve standart çalışmaları olmayışı gerekçesiyle ISO ile görüşmelerimiz 2019 yılında TAB olarak başlatılmıştır. Ticarete konu olan ballarımızın kimliklendirme projesi ile tescilli yapılarak kodeks mevzuatında ve Uluslararası literatürde yer alması sağlanacaktır. Bu sayede ülkemiz ballarının yurt dışına ihraç yolu açılmış olacaktır. Bu bağlamda Ülkemiz adına ciddi bir adım attık. Katılmış olduğumuz Uluslararası Standartlar Organizasyonu (ISO) Toplantısı ile, Türk çam balının uluslararası standardının belirlenmesi konusunda alt komisyonda çalışmaya başlama kararı alınmıştır. Propolis çalışma komisyonu başkan yardımcılığını ülkemiz yapacaktır. Polen ve bal çalışma grubunun içinde yer alınmıştır. Toplantıda, ayrıca 2021 yılı ISO/TC 34/SC 19 “Bal ürünleri” Alt Komite toplantısının Türkiye’de TSE’nin ev sahipliği ile yapılması prensip kararı olarak kararlaştırılmıştır.

8. Uluslararası Coğrafi İşaret Projesi

Türkiye Bal Değer Zincirinin Uluslararası Coğrafi İşaretler Yardımıyla Sürdürülebilirliğinin Desteklenmesi Projesi

Ülkemizde üretilen çam balı dünya çam balı üretiminin %92’lik dilimini oluşturmaktadır. Buna rağmen uluslararası piyasada hâkimiyet sağlanamamıştır.

TÜRKİYE ARI YETİŞTİRİCİLERİ MERKEZ BİRLİĞİ

Manuka balından içeriği daha zengin olan çam balımız Manuka balı kadar tanınmamaktadır. Bu sebeple uluslararası coğrafi işareti önemsemekteyiz. Bu proje sayesinde uluslararası arena da ülkemizin çam balının tanınırlığı sağlanacak ve dünya pazarına açılacaktır.

Genel Değerlendirme

Örgütlenme de birçok STK olmasına karşın, Türkiye Arı Yetiştiricileri Merkez Birliği ülkemiz profesyonel arıcılarını temsil eden üst çatıdır. Ancak TAB şuanda ki işlevi ile değişik kurum ve kuruluşlar tarafından sadece sorun giderici bir yapı olarak görülmektedir. Aslında kamu ile beraber üst akıl durumunda olmalıdır. Bu nedenle bu kurum Türk arıcılığının koordinasyon ve geleceğine yönelik atılımlar yapabilen bir yetkinliğe sahip olmalıdır. Bunun için gerekli yasal mevzuat ve yönetmelik düzenlemeleri tekrar ele alınmalıdır. Sonuç olarak yapılan bu işlevsel, hesap verebilen bu yapı profesyonel Türk arıcısını bir kurum haline getirecektir. Böylece Dünya ile rekabet edebilen, elde ettiği ürünlerle güvenilir bir marka yaratacaktır.

Ancak çıkarılan son kararname ve tebliğ ile Ülkemiz arıcılığını 19 yıldır uluslararası arenaya taşıyan, Dünya arıcılığına entegre eden, Dünya'nın sayılı Birlikleri arasına giren Türkiye Arı Yetiştiricileri Merkez Birliği; 30 kovan sayısından daha az koloniye sahip arıcılarında desteklemeden yararlandırılması öne sürülerek etki alanı ve düzeyi daraltılmaya çalışılmaktadır. 5 Kasım 2020 ve 4 Aralık 2020 tarihlerinde yayımlanan kararname ve tebliğ, 30-31 Aralık 2020 tarihlerinde revize edilerek arılı kovan destekleme ödemesi için "Birlik Üyelik Şartı ve 30 kovan alt sınırı" kaldırılmıştır. Her sene yeniden düzenlenen ve yayımlanan kararname ve tebliğ ile bu seneki uygulama bu yönde yapılacaktır.

Bakanlık sahayı çok iyi bilmektedir. Şu an AKS'ye kayıtlı, Birlik üyesi olmayan, 30 kovan altında erisi bulunan arıcı sayısı 1.081 kişidir. Bu işletmelere ait toplamda 15.611 koloni bulunmaktadır. 8.1 milyon arılı kovan ve 80.000 kayıtlı arıcılık işletmesi bulunan ülkemiz konjonktüründe, böylesi bir adımın acelece atılmış olması düşündürücüdür. 30 kovandan daha az sayıda koloniye sahip arıcıların desteklenmesine karşı bir anlayışımız yoktur. TAB; Ülkemizdeki tüm arıcıların desteklemelerden yararlanmasını faydalı bulmaktadır.

TÜRKİYE ARI YETİŞTİRİCİLERİ MERKEZ BİRLİĞİ

Ancak, arıcılarımız Birlikler bünyesinde gerek aday üye gerekse asil üye olarak bulunmaları ve **Birlik çatısı altında birleştirilerek desteklenmesinin ülkemiz arıcılığının yararına olacağını ifade etmek istiyoruz.**

Bu konuda hiçbir resmi sıfatı ve arıcılık camiasında kurumsal karşılığı olmayan marjinal bir grubun etkilediği siyasilere baskısıyla çıkartılan son tebliğ ile Bakanlığımız yanıltılmıştır. Yaklaşık bir yıldır, Bakanlığın kurulması yönünde gayret sarf ettiği Türkiye Arı Yetiştirici Merkez Birliği hedef alınarak çok çirkin ve seviyesiz bir karalama kampanyası başlatılmıştır. Maalesef bir milletvekilinin bunları himaye edip, karar organlarını etkilemesi neticesinde; Merkez Birliği faaliyetlerini yok etmeyi hedef alan ve Birliğin üyeleri arasındaki örgütsel yapısını zedeleme noktasına getiren tebliğ çıkartılmıştır. Oysa arıcıların ve sektör temsilcilerinin örgütsüz bir toplum haline dönüştürülmesi, arıcıların ve sektör temsilcilerinin bahse konu çıkar grupları tarafından sömürülmesinden ve zarar görmesinden başka bir işe yaramayacaktır.

Ayrıca şunu belirtmek gerekir ki sivil toplum örgütlerinin temel görevi sektörün paydaşlarını bir araya getirmek ve kurumlar nezdinde temsil etmektir. Bugün Arı Yetiştiricileri Birliği altında örgütlenen arıcılar tüm kamu kurum ve kuruluşlarında temsil edilmekte, sorunları ve çözüm önerileri dile getirilmekte; uluslararası, ülke ve il düzeyinde bir araya gelebilecekleri organizasyonlar yapılmakta, arıcı kimliği üzerinden ortak paydalar oluşturulmaktadır. Meslek kültür ve bilincinin gelişmesine katkı sağlayan Birlik yapılanması sayesinde yasal ve ahlaki zeminde, kimseyi mağdur etmeden sorunların çözümüne katkı sağlanmaktadır. Birliklerin varlığı sayesinde arıcılar her türlü yozlaşmaya karşı ahilik kültürü çerçevesinde birbirine ve çevreye saygılı, devletine karşı ilkeli ve çalışmasını kolaylaştırıcı olmaktadır. Birlikler sayesinde arıcılar kardeş olmakta, ötekileştirmeye meydan vermemektedir. Bundan sonraki süreçte de Birliğimiz bu ilkeli tavrından ödün vermeden yoluna devam edecektir.

Saygılarımızla.